

Delavci v Italiji rebelirajo proti znižanju plač

Veliki izgredi v Turinu, ko so delavci napadli fašistično milico. Fašisti prepešili delavce do krvi. — Brezposelnost delavci navlihi na vozove s kruhom in jih osvojili

Rim, 29. nov. — Danes se je izvedelo, da je v Turinu izbruhnila odprta delavska revolucija proti znižanju meze za 20 odstotkov. Punt je bil potrjen v uradnih virih, ko je finančni minister Mosconi včeraj izjavil, da je fašizem dovolj močan, da lahko zatire vsak odpor proti programu vlade glede redukcije plač. Mosconi je svari vse prizadete sloje, naj bodo previdni in naj ne izkazuje oblasti k drastičnim korakom.

Pred par dnevi so bili v Turinu veliki izgredi na ulicah. Delavci v Fiatovih avtomobilskih tovarnah, razkadeni, ko jim je bila napovedana redukcija meze, so odprto demonstrirali proti znižanju. Fašistična milica je hotela demonstrante razgnati, toda zadnji so se postavili v bran in po ljutom boju, ko je mnogo delavcev obležalo v nezavesti s krvavimi glavami, so se delavci umaknili.

Nato je vodstvo Fiatovih tovarnen naznanilo, da bodo tovarne zaprte za več tednov. Ti dogodki so razburili več tisoč brezposelnih delavcev v Turinu, ki so tudi uprizorili demonstracije zahtevajoč dela. Policija je aretirala voditelje, ni pa mogla preprečiti prihoda večje množice brezposelnih pred mestno hišo. Župan je odklonil sprejem delegacije. Medtem so demonstrantje opazili obilniški voz s kruhom. Takoj so navlihi na voz, ga osvojili in si razdelili kruh.

Milica proti stavkarjem

McMahon protestira proti governerjev odredbi

Danville, Va. — (FP) — Go-verner Pollard je poslal četo državne milice v stavkovno okrožje, da patrolirajo ceste in ščitijo privatno lastnino. Go-verner je utemeljil svojo odredbo na poročilu o spopadih med stavkarji in stavkocarki, s katerimi je Dan River Textile Co. skušala obnoviti obrat.

"Predsednik družbe Fitzgerald ima veliko vpliva pri go-vernerju," je dejal Thomas F. Mahon, predsednik United Textile Workers unije. "Fitzgerald je nedavno dejal governerju, da ni potreba arbitraža za poravnane neuglasja, sedaj pa je drugega mnenja, ker je apeliral na državno milico, naj mu pomaga dobiti stavko. Prav neuglasje vzroka ni bilo za po-klice vojaštva."

"Znano je, da je kompanija importirala večje število stavkocarkov in jih nastanila v svojih barakah. Ti so tukaj v svr-ho provokacij in kadar pride do tega oblasti obdolže stavkarje, ne pa stavkocarkov."

Letalo Do-X pojde v Južno A-meriko

Lisbona, 29. nov. — Zračni velikan Do-X pojde od tu v Ca-diz, kjer bodo dobro pregledali vseh 12 motorjev in pripravili vse potrebno za polet čez Atlan-tik. Kakor danes poročajo, je zdaj definitivno zaključeno, da Do-X poleti v Južno Ameriko in od tam pojde ob obrežju v New York. Dr. Claude Dornier, ki je naredil načrt za to letalo, je ob-šotoval včeraj v Berlin.

Einsteinova hči se poroči z Ru-sonom

Berlin, 29. nov. — Margot Einstein, hči svetovno znanega učenjaka Alberta Einsteina, se poroči z Rusom Dimitrijem Ma-rjanovom. Stara je 26 let.

Spopad med komu-nisti in policijo

Več demonstrantov je bilo ranje-nih in aretiranih

New York. — (FP) — Člani levičarske unije živčnih delav-cov in njihovi simpatizanti, bro-jeci več kot tisoč ljudi, so se po-grabili s policijo pred restavracijo Zeligreen. Več komunistov je bilo ranjenih, ko se je policija za-gnala med nje in jih pričela pre-pešati s količki. Nekateri so do-bili tako težke poškodbe, da so jih morali odpeljati v bolnišnice.

Demonstracija je bila del tak-tike, ki se je poslužuje Food Workers Industrial unija pri masnem kršenju injunkcije, ki je bila izposlovana proti nji od strani uprave restavracije in de-sničarske unije živčnih delav-cov, ki je priključena Ameriški delavski federaciji. Ta restavracija je pred nekaj meseci pod-pisala pogodbo s levičarsko uni-jjo, toda pozneje je izpila delav-ce in sklenila novo pogodbo s de-sničarsko unijo. Levičarji trdijo, da delavci prejema sedaj nižjo mezo kot prej in obtožujejo desničarje stavkokaštva.

Bitka pred restavracijo je bila ena najbolj krvavih v zgodovini spopadov med komunisti in policijo. Poslanih je bilo dvaj-set policajev, ko je vodstvo res-tavracije obvestilo policijskega komisarja, da nameravajo komu-nisti prirediti demonstracijo. De-monstrantje so nosili napise, po-zivajoč na kršenje injunkcije in prepevali so Internacionalo. Polici-ja je uvidela, da je prebikača proti množici demonstrantov in poklicala je bila rezerva dvesto policajev, ki je takoj navliha na demonstrante. Levičarji so odgo-vorili s pestmi in pričela je prv-a bitka, v kateri je bilo ran-jenih tudi več policajev. Več kot dvajset komunistov je bilo are-tiranih.

Posvami so bili uradniški tekstil-ne unije, da organizirajo de-lavce

Svilni delavci zastavkali

Hazleton, Pa. — (FP) — Brezvsake organizacije se je te dni uprlo 3,500 delavcev pri Dun-lap Silk Co. in zastavkalo v znak protesta proti znižanju meze. Družba je s stalnimi redukcija-mi prišla do dekleta, da so mora-ti delati za deset centov na uro. Na apel stavkarjev je United Textile Workers unija poslala svoje uradnike, da bodo poma-gali pri organiziranju svilnih delavcev. Večina teh so sinovi in hčere rudarjev.

Dunlap Co. so ustanovili fran-coški kapitalisti, toda pozneje je prišla v roke ameriških intere-sov. Družba je doslej zavrnila vsa pogajanja s stavkarji. Nje-ni uradniški pravijo, da jih je konkurenca drugih svilnih družb prisilila na redukcijo meze. O tej kompaniji gre glas, da je najbrezobzirnejša v izkorišča-nju delavcev v tem distriktu.

Uradniki, ki so prišli, da or-ganizirajo svilne delavce, so pre-pričani, da bodo stavkarji zmaga-li, če se bodo trdno opri-jeli svoje unije.

Laboritska vlada skuša odvrniti stavko rudarjev

London, 29. nov. — Lastniki ro-vov v Angliji so naznanili zniž-anje meze rudarjem s 1. de-cembrom, ko stopi v moč krajši delovnik sedem in pol ure. Ru-darji so zagrozili s stavko. Mac-donaldova vlada zdaj pritiska na obe stranki za mirno izravnanje spora.

Pilaudski resigniral

Varšava, 29. nov. — Josef Pi-laudski je včeraj pustil predse-dništvo vlade. Na njegovo mesto pride prejšnji premijer Slavek. Pilaudski pravi, da se je umak-nil "radi zdravja". Diktator bo v bodoče stal v ozadju in nadzo-rujeval vlado.

KORUNPRANCI INAJO LANKA DELA V ZAPORU

Vse drugače pa je letniška uprava v St. Quentinu postopala s Tom Mooneyjem

St. Quentin, Cal. — (FP) — Medtem, ko mora Tom Mooney opravljati težka kuhinjska dela v majhnem in sivo prestračenem prostoru, se letniški aristokraciji, ki jo tvorijo korumpirani politiki, grafičarji in spekulantje, ne godi slabo. Vsi ti imajo lahka dela in uživajo do-bro hrano, stvari, ki se navadnim jetnikom odtujajo.

Tukaj sledi imena "znamenitih" jetniških osebnosti: Asa Keyes, bivši distriktni pravdnik v Los Angelesu, ki je poslal veliko število članov IWW v ječo, ker so bili najdene pri njih rdeče karte. Keyes je bil obsojen v St. Quentin od 1—14 let, ker je sprejel podkupnino od neke oljne družbe.

Toda njemu ni nič hudega v zaporu. Opravlja poše klerka v uradu letniškega nadzornika in ima določen prvi sedež pri žogometnih igrah. Sprejema časopisne poročevalce, katerim pripoveduje, da sedaj verjame v spremembo kazenskega siste-ma.

Ed Rosenberg, broker iz Los Angelesa, obsojen radi slepar-ji, opravlja posel pomočnega knjižničarja.

William H. Parker, bivši ko-misar javnih del v Oaklandu, obsojen radi korupcije na 14 let zapore, je klerk v uradu jetniškega dentista.

Burton F. Becker, bivši šerif okraja Alameda, obsojen na pet let zapore radi grafta, je bolni-kištraj v jetniški bolnišnici, kjer uživa dobro hrano.

Crowell L. Ormsby, ki je bil zaeno s Beckerjem obsojen na pet let zapore radi korupcije, je urednik "Bulletina", jetniškega časopisa. Ormsby je bil več let odvetnik za Almes Semple McPherson.

Harry S. New, sin bivšega generalnega poštara in ubija-lec svojega dekleta, opravlja službo koferja za jetniškega nad-zornika Holohana.

Jetniki imajo gotovo starost-ne pravice, ki predvidevajo bolj-ša dela za jetnike, ki imajo do-bre rekorde. Mooney ima dober rekord, ker ni bil še nobenkrat kaznovan radi kršenja jetniških regulacij, a v zvezi temu mora o-pravljati težka dela in uživati slabo hrano, dočim se korumpi-ranim politikom daje najboljša ugodnosti, ki so mogoče v za-poru.

Hoover imenoval Doaka tajni-kom dela

Washington, D. C. — Pred-sednik Hoover je 28. nov. ime-noval Williama N. Doaka tajni-kom delavskega departamenta v svojem kabinetu mesto Jamesa J. Davisa, ki je bil pri zadnjih volitvah izvoljen zveznim sena-torjem v Pennsylvaniji. Doak je bil dolga leta zakonodajni zastop-nik levičarske unije vlako-spremnega obojca. S tem imeno-vanjem je Hoover prišel v kon-flikt s Greenom, predsednikom Ameriške delavske federacije, ki je hotel, da je novi tajnik član federacije. Zeleničarske bra-tovščine niso v federaciji. Ho-over pa se ni oziral na "prija-te-lja" Greena in izbral je Doaka, ki je iz Virginije in s tem je predsednik dal koncesijo republi-kancem na jugu.

Mussolini poslali bivšega mini-star na kazenski otok

Rim, 29. nov. — Ernesto Bel-loni, bivši župan v Milanu in Bartolo Belotti, bivši finančni minister v Nitijevem kabinetu, dva odločna protifašista, sta bi-la včeraj poslana na kazenski o-tok za pet let.

Sociologi obsojajo kapitalizem

Zanimiva izjava profesorja drin-ne univerze

Ann Arbor, Mich. — (FP) — Da so delodajalci odgovorni za posledice brezposelnosti, je bil soglasen zaključek sociologov, ki so se shrali na letni konferenci v Ann Arboru, kjer je sedež Mi-chiganske univerze.

"Brezposelnost je posledica ob-stoječega ekonomskega siste-ma", je dejal profesor Carr, na-čelnik sociološkega departmen-ta na državni univerzi, "in na delodajalce pade odgovornost za situacijo."

"Nekateri trdijo, da je armada brezposelnih potrebna, da se o-hrani proizvodnja v industriji. Če je to resnica, potem je dolžnost in-dustrijskih magnatov, da pres-krbijo obleko, stanovanje in si-vež za tiste, ki so prizadeti valed brezposelnosti in nimajo prilike do zaslužka, ki bi jim omogočil nakup potrebnih stvari. Čas je že, da nehmo s hvalisanjem u-spehov ameriškega industrijske-ga sistema in se oremo tudi na njegove napake."

Sociologi iz raznih krajev A-merike so večnoma podali pesi-mistične slike o gospodarskem položaju v industrijskih središ-čih.

Norris odklanja kom-promis

Zahteval bo sprejetje predloge za vsilno obratovanje Muscile Shoalsa

Washington, D. C. — (FP) — Nekaj dni pred otvoritvijo kon-gresa je Snell dejal časopisnim poročevalcem, da se bo nalia pot za sporazum, da se tako prepre-či izredno zasedanje kongresa. To-da ker so Snell, Longworth in Tilson vodili štiri leta obstruk-cijo proti Norrisovi predlogi, ki predvidevajo vsilno proizvodnjo obratovanje in distribucijo elek-trične sile Muscile Shoalsa direktno odjemalcem, je prišla njho-va ponudba prepozno. Progresiv-ci sedaj vedo, da bodo dobili na svojo stran podporo demokratov v zahtevi za izredno zasedanje kongresa. Hooverjeva admini-stracija ima pred seboj samo eno izbiro — sprejeti bo morala Nor-risovo predlogo, drugače je izred-no zasedanje kongresa po 4. mar-cu gotova reč.

Michiganse ječe take polne, da morajo nekaj jetnikov izpušiti

Lansing, Mich. — Michiga-nska državna jetnišnica v Jack-sonu je tako natičena s jetniki, da ni več prostora za nove kaz-njenice. Da naredi prostor, je sklenil odbor za pomiloščenja, da pomilosti 400 jetnikov. Tem bodo preskrbeli delo, da ne bodo povečali armade brezposelnih.

Otvoritev kongresa

Washington, D. C. — Danes se odprli zadnje zasedanje stare-ga kongresa — takozvano zae-danje "hromih rac" — ki bo tra-jalo do 4. marca. Predsednik Ho-over predloži jutri svojo poslani-co, v kateri bo priporočil usako-nitev raznih ukrepov.

Na Robinsonovem otoku je 298 prebivalcev

Santiago, Čile, 29. nov. — Na otoku Juan Fernandez, na ka-terem je živel praviljen Robin-son Crusoe s svojim Petkom, so pri letošnjem šteju našli 298 prebivalcev.

Sovjeti preiščejo vlogo Francije v zaroti

Mati Jones umrla

Stoletna bojovnica za delavske pravice zatislila oči po dolgi bolezni

Washington, D. C. — Ma-ry Jones, znana milijonom kot "Mother Jones", je v nedeljo zvečer umrla na svojem domu v bližnjem Marylandu. Slavna žena, ki je bila 60 let aktivna v premožnih bojih za pravi-ce ameriškega delavstva, predvsem radarjev, je bo-lehala že več mesecev in od septembra ni mogla več vstati iz postelje ali uživa-ti kaj drugega kot name tekočine. Zdnjena 1. ma-ja je bila stara sto let.

Konvenција za protekloje Injurodoev

Otvorila se bo v Washingtonu. Delegatje bodo prišli iz vseh držav Unije

New York. — (FP) — Con-cil za protekloje tujerodcev je skli-cal konvencijo, ki se odprvi v Washingtonu, D. C. V svojem proglasu pravi, da je konvenci-ja sklicana v interesu tujerod-nih delavcev, ki so bili prizadi-tili radi industrijske depresije kot tu rojeni delavci. Pričaku-je se, da se bo konvencije udele-žilo več kot petsto delegatov iz vseh krajev Združenih držav.

V Philadelphiji je bilo že iz-voljenih 105 delegatov, ki bodo reprezentirali 90 raznih orga-nizacij, večinoma levičarskih, toda med njimi so tudi unije, ki spadajo k Ameriški delavski fe-deraciji. Chicago je izvolilo de-legate, ki bodo reprezentirali 14 narodnosti. Švedske, finske in slovske delavske in farmske organizacije v državi Minneso-ti bodo poslale 54 delegatov.

"Ako se ne organiziramo in to-tako," se glasi izjava odbo-ra za sklicanje konvencije, "bo-do delodajalci skušali zvrniti breme industrijske depresije na tujerodne delavce. Nekatera a-meriška velika mesta so že pri-čela s odslovitvami tujerodnih delavcev in jih nadomeščati z domačini. Na konvenciji bodo predložili načrti proti deporta-ciji aktivnih unionistov, za po-bijanje plemenskega sovraštva in za odpravo linčanja."

Komunisti predložili svoj pro-gram

Milwaukee, Wis. — Delegaci-ja komunistov se je te dni ogle-sila pri mestnem finančnem ko-miteju in mu predložila svoj pro-gram za reševanje brezposelnos-ti. Predlagala je, da se določi vsota \$25,000,000 v podporo brezposelnim, ki naj se zbere z obdavčenjem dohodkov, ki prese-gajo več kot pettisoc dolarjev letno.

Sinclair apelira za oprostitev Mooneyja

Los Angeles, Cal. — V imenu 50,000 volilcev, ki so glasovali zanj kot za socialističnega kan-didata za governerja, je Upton Sinclair poslal apel novoizvolje-nemu governerju Rolphu, naj kot prvi uradni akt, ko nastopi svojo službo, oprost Mooneyja in Billingsa.

Komunisti pometani iz mestne zbornice v Berlinu

Berlin, 29. nov. — Včeraj je policija invadirala mestno zbor-nico in izgnala na cesto vse ko-munistične mestne očete, ki so delali kraval.

Preiskava bo tajna. Ramsin, vo-dja zarotnikov, je razkril svo-jo preteklost. Pravi, da je re-varil iz prepiranja, ne radi denarja

Moskva, 29. nov. — Sovjetska vlada je zaključila, da vsa zasl-šanja obtožencev v zarotniškem procesu, ki se tičejo implikacij Francije in drugih dežel v taj-roti proti sovjetom, morajo biti tajna. Imena francoskih agentov v Rusiji, ki jih obtoženci izda-jo, morajo saenkrt ostati v tajnos-ti. Diplomatična previdnost za-hteva, da se vsa zadeva dobro preišče.

Professor L. K. Ramsin, vodja zarotnikov v Moskvi, je bil vče-raj isprasan glede mnogih podro-bnosti, ki jih ni navedel v svoji dolgi izpovedi. Ispraševal ga je tožitelj Krikenko in zaslišanje je bilo javno.

Isprašanje se je tikalo najprvo Ramsinove preteklosti. Pove-dal je, da je bil rojen leta 1887 in njegova stara sta bila vsaka učiteljca. Solal se je v moskov-skem tehničnem zavodu in leta 1914 je nastopil učiteljsko služ-bo. Leta 1921 je postal član so-vjetske komisije za izdelovanje industrijskih načrtov in leta 1925 je specializiral pri načrtih za velike elektrarne.

Za boljševidsko stranko se je zanimal od mladega, toda član ni bil do oktobrske revolucije. Te revolucije ni odobral, sovražil je sovjetske eksperimente in čim je prišla prva priklonost, se je pridružil grupi, ki je sabotirala sovjetske institucije.

Konvencija se je pridružila le-ta 1926. To je bila majhna "in-dustrijska stranka", ki je sesto-jala akoro izključno in inženirjev in tehnikov v sovjetskih službah. Njegovo mnenje je, da morajo tehniki in inženirji sploh vo-diti vlado. On ni nasprotoval so-vjetom iz materialnih osirov, da bi obogatel, temveč kot idealist. On ni za to, da se vrne carismu v Rusijo, pač pa je bil uverjen, da padcu boljševizma sledi de-mokracija s svobodo govora in tiska.

"Zarotil sem se proti sovjetski vladi ednole zato, ker sem bil proti njeni politiki in ker sem trdno verjel, da sovjeti gnorajo paati prej ali slej, zato je bolje, da padejo takoj", je dejal Ram-sin.

Obtoženec je izval veliko o-gorčenje v sodni dvorani, ko je povedal, da je prejel od so-vjetov 1500 rubljev mesečne pla-če. Znano je, da člani vlade pre-jemajo le 250 rubljev na mesec.

Waldman o zavarovanju zoper brezposelnost

New York. — Louis Wald-man, soc. kandidat za governer-ja pri prošlih volitvah, se je v govoru, ki ga je imel v neki brooklynski cerkvi, norčeval iz voditeljev unijskega delavstva, ki izjavljajo ob vsaki priliki, da ameriški delavci ne marajo mi-loščine v obliki državnega zava-rovanja zoper brezposelnost. Waldman je pokazal, da so ti vo-ditelji enih misli s delodajalci, ki pritiskajo na delavce za pri-spevke dobrodelnim organizaci-jam, ki v resnici dele miloščine, namesto da bi se izrekli za znat-nen sistem, ki bi odpravil to beračenje.

Debova radiopostaja varna do 1. jannarja

Washington, D. C. — Ker se zvezna radiokomisiija ni mogla zedinita glede apela Debove postaje WEVD proti sovratnemu poročilu inspektorjev, je podaljšala licenco tej delavci postaji do 1. jannarja. Postaja WEVD je bila obtože-na raznih kršenj regulacij, toda njeni odvetniki so poudarjali dejstvo, da se postaja ni mogla držati vseh regulacij valed po-manjkanja denarnih sredstev.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NAROCNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: na Zdravstveno društvo (Ivan Čiglar) in Koroško 60.00 na leto, 60.00 na pol leta, 30.00 na četrt leta; na Chicago in Clevelo 75.00 na leto, 37.50 na pol leta; na inozemstvo 90.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$1.50 per year, Chicago and Clevelo \$1.75 per year, foreign countries \$2.00 per year.

Cena oglasa po dogovoru. — Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts will not be returned.

Nadvoj na vsa, kar ima otk 8 letom

PROSVETA

2657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Glasovi iz naselbin

Zanimive besedice iz raznih krajev

Metropolitanska "naobraženost"

Cleveland. — Dne 12. in 13.

nov. je urednik Enakopravnosti

prišel na plan s kupo laži in za-

vijanj. Menda hoče samega sebe

prepričati, ko pravi, koliko je mi-

rri "duhove" pri Zarji in koliko

dobrega je on in njegova skupi-

na naredila za klub in za Zarjo.

Vzemimo prvo trditve. Ako je

prepričan, da je miril "duhove",

naj bi tudi povedal, katere "du-

hove". Implikacija prej omenje-

nih izjav je, da je miril naše "du-

hove". Ako nam je dovoljeno, bi

ga vprašali, ali je tudi pred tre-

mi leti "miril" duhove, ko je pri-

šel po vaji na sejo (ne pa na va-

jo!) in razgrajal radi nekega kri-

tičnega spisa bivšega člana Zar-

je o Enakopravnosti (dekaden-

ci)? Ali je bilo tisto tudi "pomi-

rjevanje duhov", ali je bil na-

men Zarjo razbiti, v vsakem

slučaju pa diktirati članom Zar-

je kaj smejo in kaj ne smejo

misliti? Ali je bilo v začetku se-

danega boja zakonito delanje na

državi za razkol Zarje "pomirje-

vanje duhov"? Več izprašanja

vesti in lastnih činov ter dokaj

manj hvale bi bilo tudi pri ured-

niku Enakopravnosti in republi-

kanskemu bosu 23. warda vse-

kakor na mestu.

"Koliko dobrega smo mi nare-

dili za Zarjo in za klub! Sedaj

pa taka nevaležnost!" Kako se

vse to lepo sliši! Ali je pa tudi

resnica? Prejšnja leta, ko ured-

nik Enakopravnosti še ni imel

dozorelih političnih ambicij, je

bila to več in manj resnica. Od-

kar pa je vrgel pogled s svojo

mlado gardo vred v tabor repub-

likanske stranke in dobil zago-

tovilo od bossa Maschkeja, da

postane wardni vodja, je podri-

pa vse tisto, kar je zgradil. Se

več. Skusa podreti tudi tisto, kar

smo drugi sgradili (dasi bi bilo

po njegovi "izpovedi" smatrati,

da ni nihče drugi delal na pro-

svetnem polju in "pomagal roja-

kom" kakor on sam!)

"Jaz in moji kolegi smo delali

in iz svojih žepov Zarjo podpirali",

pravi vodja razkolnikov.

"Klub in rdečkarji so samo moz-

li, nas izkoriščali, nam pa še k

blagajni niso pustili (ali se ne

ališ gromovito?). Pa smo že ne-

kaj let godrnjali, da nam blagaj-

no izročijo. Vi pa plačujete najem-

nino, note, učitelja, kostume —

sploh vse, kjer je treba ven dati.

Mi pa čeprav aseptično ne pla-

čamo mesece in mesece, smo u-

pravičeni do vsega — do blagaj-

ne, do glasovanja, do stolčkov,

prav do vsega!"

Pa naj kdo ugovarja, če more!

Člani kluba in obenem Zarje niso

ničesar delali, se čisto nič ne bri-

gali za prosep zbora, le pevec

so izkoriščali. Resnica je, da ti-

stati, ki so toliko let delali in nosi-

li moralno in gospodarsko odgo-

vornost Zarje največ, to je člani

kluba in obenem Zarje, niso iz-

kali nikakih priznanj za svoje

delo in odgovornost. To stvar so

prepuščali tistim, ki so željni hva-

le. In po letih trdega dela so se

na letni seji preteklega leta odgo-

povedali urednikom s mislijo, da se

nekoliko odpoljejo in da bo zbor

napredoval kot je pod njihovim

vodstvom. Imeli smo popolno za-

upanje v tiste pevece, ki so pre-

jeli odgovorna mesta. Razvoj pa

je pokazal, da smo se močno va-

ralli. Kljub temu je skupina, ka-

teri poveljuje urednik Enako-

pravnosti v interesu republikan-

ske stranke, ne samo izkoristila

to zaupanje, nam sedaj še pred-

baciva, da smo jih "nesramno iz-

koristili!"

Glede nabiranja programnih

oglasov, na česar tudi niso po-

bili — so li tisti, ki so jih nabi-

rali, delali zastoj? Ali niso pre-

jeli procenite od vseh nabiranih o-

njegovim "kulturnim", "inteli-

gentnim", "visoko izobraženim"

pobočnikom je obrekovali in

laž postala očitno čednost prve

gove mesta. (Nam "ignorantom",

"hienam" in podobnih imen in lek-

silkona Enakopravnosti je pravi-

ca da te "čednosti" seveda za-

branjena, kar nas veseli!)

Razni karistani seveda niso

preveč izbirčni v metodah boja.

Tudi Mussolini, ki se je povzel od

revnega socialističnega uredni-

ka do il duceja, ki je uničil vse

socialistične in druge delavske

organizacije, iztrebil vse svoje u-

pornike bodisi z umori, ječo pre-

gnanstvom ali pa pobegom — tu-

di daleč ne zaostaja za Mussoli-

nijem.

Ako bi razkolniki sami sebi ko-

ristili s tem, da so klub in Zarjo

pripravili ob nekaj stotokov, bi

se človek temu že ne čudil. In

ako ste nam priznali to rano, ne

boste nam uničili pa moralno, ker

klub in njegova Zarja raste in

napreduje bolj in bolj. S tem

udarcem po Zarji in klubu se je

urednik Enakopravnosti jako

zmotil. Da pa si je s tem činom

pridobil dopadaje in ugled pri

clevelandskem republikanskem

bosu Maschkeju, je to pač ver-

jetno.

Rojaki in rojakinje! Pristopi-

te v socialistično stranko, usta-

novite nove postojanke, kjer jih

še ni in ne pustite se zapeljati

bivšim socialistom in republikan-

skim bosom. Boj kapitalizmu in

vsem, ki ga podpirajo in zago-

varjajo! — A. Kukovac.

O društveni proslavi

S. Chicago, Ill. — Društvo De-

lavce št. 8 SNPJ je proslavilo

svojo 25letnico obstanka v ne-

delju 16. nov. v Hrvatskem do-

mu. Proslava je uspešna nad vse

pričakovano dobro materialno

kot moralno, kar je pripisati od-

zivju bratahkih društev iz Chica-

ga in okolice, ki so bila zasto-

pana.

Otvoritev programa je bila o-

glasovana za 3:30 popoldne, a

kot običajno se je tudi to pot

zakasnilo. Zastor se je dvignil

ok 4:15 in proslavo je otvoril

nadzornik brat Anton Mutz. Ke-

zelev orkester je zaigral korač-

nično SNPJ, nato je pozdravil ob-

činstvo predsednik brat A. Svet-

lich in se zahvalil društvenim

zastopnikom in drugim v dru-

štvenem imenu. V svojem govo-

ru je izrekel zahvalo tudi pionir-

jem, ki so se pred 25 leti borili

za obstanek in napredek dru-

štva, razložil pomen in principe

društva ter pozival članstvo k

složenemu delovanju, da lahko

izročimo mladini nekaj več kot

samo mi prejeti od staršev.

Za njim je nastopil tajnik

društva brat Vucich s poročilom

o društveni zgodovini. V prete-

klikih 25 letih je društvo naka-

zalo svojim članom bolniške po-

pore, odškodnine in smrtnine

\$51,009, na jednoto pa je po-

slalo aseptično \$72,853.33. Dru-

štveno premoženje je znašalo 1.

okt. t. l. \$1,282.22. Društvo šte-

je v odraslem oddelku 228, v

mladinskem pa 97 članov. Ako

pomislimo na velikost naselbine,

bi moralo društvo šteti najmanj

500 članov v odraslem oddelku.

Omenil je tudi, da je društvo

sestavljeno iz velikih družin, in

če nismo Slovenci in Hrvatje bo-

gati na nekem drugemu, smo

gotovo na otrokih, katere bi mo-

rali starši vpisati v društvo.

Pozval je članstvo, da gre v

agitacijo za nove člane, posebno

med Hrvatce, ker med njimi je

še dosti takih, ki se zanimajo

za SNPJ in bi pristopili k naše-

mu društvu, samo več agitacije

je treba od naše strani. Nagla-

sil je, da se Delavci pridruži te-

koški kampanji za pridobivanje

mladih članov do 30. leta. V ta

namen je društvo razpisalo tem-

pato samo za 30 dni. V tem

času je vsak novopristopil član

prost zdravniške preiskave in

društvene pristopnine.

Za njim je nastopil gl. pred-

sednik jednote brat Vincent

Cainkar, ki je govoril o razvo-

ju jednote, potrebi in potebi-

čah. Čestital je odboru in član-

stvu Delavca, ki deluje za pro-

speh društva in jednote, ustano-

viteljema društva Rudolfu Lu-

stigu in Antonu Brenčetu pa je

podaril jednotin znak v prizna-

nje. Oba ustanovitelja sta se

zahvalila za priznanje in obljui-

bila, da bosta še v bodoče delo-

vala za društvo in jednoto. Ne

pride v poštev, je omenil gl.

predsednik, kako narodnost je

človek, glavno je, da smo slo-

žni in da složno delujemo za na-

še organizacije.

Donald J. Lotrich je bil na-

daljnji govornik, ki je primer-

jal ustanavljanje društev pred

25 leti in sedaj. Govoril je v an-

glaškem jeziku o mladinskem

gibanju, čijega pričevnik je dru-

štvo Pioneer, ki je v dobi petih

let postalo vodilno društvo v

Chicago. Obžaloval je, ker ni

bilo zastopano mladinsko dru-

štvo št. 610, ki se je organiziralo

takorekoč iz Delavca, in tudi ne

društvo Calumet Sentinel, ki i-

ma veliko polje za agitacijo,

manjka mu pa energičnih čla-

nov, da bi jo vršili. Apela je,

da se članstvo zaveda svojega

delavskega statusa in se v tem

smislu izobražuje, da si bo izo-

brazilo svoje pravice.

Oscar Godina je nastopil v i-

menu društva Pioneer, ki je po-

darilo Delavca sopek rož. Nagla-

šal je potrebo, da se starši bolj

zanimajo za svoje otroke in gle-

dajo, da so pri društvu. Izrazil

je željo, da bi bilo več mladine

zastopane na tej proslavi, poseb-

no od društva Calumet Senti-

nela.

Alderman W. Rowan je hvali-

li naše ljudi, posebno pa dru-

štvo Delavca ter jednoto. Ker je

bil brat Lotrich omenil, da je

nas Hoover oprostil vsakega de-

la, je alderman navedel različne

vzroke za brezposelnost in na

svoj način branil administracijo.

Rekel je, da vlada posebno v kri-

tičnih časih gleda zaupljivo na

podporne organizacije, ki so de-

države.

Čikaško federacijo je zastop-

pal brat Werschay, društvo Sla-

vija Frank Aleš, Ferrerje brat

Underwood, Narodne Viteze J.

Potokar, žensko društvo Nada-

sstra Bernik, društvo št. 36

SZS F. Kosich ml., broj 9 HBZ

brat Guglich, dramski zbor Slo-

boda John Stropin. Prostor nam

ne dovoljuje, da bi označili go-

vore posameznikov, ki so česti-

tali društvu in mu želeli uspeha.

